

Šego Darijo, dipl. ing. prometa¹

Dr. sc. Žilić Ivana²

Markunović Katarina³

ZNAČAJ NAUTIČKOG TURIZMA U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJ

Importance of nautical tourism in Sibenik-Knin County

1. UVOD

Nautički turizam u cijeloj Republici Hrvatskoj (RH) zbog iznimno razvedene obale s tisuću otoka, otočića i hridi, čistim i toplim morem, pogodnom klimom, mikro lokalitetima koji omogućavaju rekreativnu plovību tijekom cijele godine, brojnim rekreativnim i pustolovnim sadržajima predstavlja jedan od značajnijih selektivnih vidova turizma, prepoznat i u svjetskim razmjerima. Šibensko-kninska županija (ŠKŽ) jedna je od najatraktivnijih područja RH za nautički turizam zbog razvedenosti morskih obala, čistog mora, te zbog Nacionalnog parka "Krka" te Nacionalnog parka "Kornati" koji je izrazito atraktivan zbog velikog broja otoka i otočića, velikog broja vezova. Dobra prometna povezanost, prostorni raspored i opremljenost luka nautičkog turizma omogućuju ugodan boravak svih nautičara koji dolaze na područje ŠKŽ.

2. POJAM NAUTIČKOG TURIZMA

Nautički turizam odvija se na vodi i uz vodu, a njegov naziv dolazi od grčke riječi naus što znači brod, ali i vještina plovībe, dok u širem smislu ta riječ znači pomorstvo u cjelini tj. plovību, brodarenje i sl. pa se u različitim literaturama često poistovjećuje s maritimnim (marine) turizmom iako on ne obuhvaća aktivnost na rijekama i jezerima⁴. Rječnik turizma, nautički turizam definira kao poseban oblik turizma u kojem dominiraju plovība i boravak turista u vlastitom ili tuđem plovilu različitih veličina te različite nautičke aktivnosti u turističke svrhe i radi rekreacije te razonode njegovih sudionika⁵. Nautički turizam, danas je jedan od najbrže rastućih segmenata maritimnih djelatnosti, ali se njegov značaj i ekonomska snaga uočavaju tek od početka osamdesetih godina prošlog stoljeća, kada mnoge turističke destinacije počinju s ubrzanom izgradnjom specijaliziranih luka za prihvat

¹Predavač na Veleučilištu u Šibeniku, Studij Promet.

²Viši predavač na Veleučilištu u Šibeniku, Studij Turistički i Informatički Menadžment i Studij Promet.

³Studentica na Veleučilištu u Šibeniku, Studij Promet.

⁴Mikačić Vesna, Čorak Sandra: Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam, Zagreb, 2006.

malih plovila. U praktičnom smislu, nautički turizam se odvija kroz niz gospodarskih djelatnosti reguliranih opsežnom zakonskom regulativom pri čemu je relevantna međunarodna klasifikacija djelatnosti EU (NACE) s kojom je kompatibilna i hrvatska jedinstvena klasifikacija djelatnosti (JKD) iz 2004. i 2007. godine⁶. U gospodarskom smislu, nautički turizam je ukupnost odnosa i usluga nastalih iz plovidbe i stacionarnog boravka na moru i vodi, domaćih i inozemnih turista, u vlastitoj ili tuđoj organizaciji te plovidba radi odmora, zabave i razonode⁷, koji se realizira u okviru tri osnovne skupine gospodarskih subjekata: luke nautičkog turizma, *charter* ili *chartering*⁸ i *cruising* turizam⁹. Nautički turizam kako u cijeloj Republici Hrvatskoj (RH) tako i u Šibensko-kninskoj županiji, zbog iznimno razvedene obale s tisuću otoka, otočića i hridi, čistim i toplim morem, pogodnom klimom, mikro lokalitetima koji omogućavaju rekreativnu plovidbu tijekom cijele godine, brojnim rekreativnim i pustolovnim sadržajima predstavlja jedan od značajnijih selektivnih vidova turizma, prepoznat i u svjetskim razmjerima. Osim prirodnih i kulturoloških blagodati, hrvatski dio Jadranskog mora ima očuvana ruralna i urbanizirana naselja te razvijenu prometnu i nautičku infrastrukturu u vidu morskih luka, dobro raspoređenih međunarodnih zračnih luka i kvalitetnih cestovnih prometnica koji omogućavaju brz i siguran dolazak ili odlazak svih sudionika u nautičkom turizmu sa svih strana RH, Europe i Svijeta.

3. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA

Šibensko-kninska županija (ŠKŽ) jedna je od 7 primorskih županija u Republici Hrvatskoj (RH), smještena je u središnjem dijelu sjeverne Dalmacije, na zapadnoj strani graniči s Zadarskom županijom te Splitsko-dalmatinskom županijom na istočnoj strani, dok na sjevernoj strani graniči s Bosnom i Hercegovinom, na južnoj strani ova županija ima izlaz na Jadransko more. Sjedište županije nalazi se u Gradu Šibeniku kao njenom najvećem i najvažnijem središtu. Prema posljednjem popisu stanovništva Šibensko-kninska županija ima 109.320 stanovnika¹⁰, te obuhvaća 5.670 km² površine (kopneni dio iznosi 2.984 km² i morski dio 2.686 km²). Ova županija je podijeljena na 5 gradova i 15 općina od kojih se neki gradovi i općine nalaze na morskim obalama a neke u unutrašnjosti. Obala županije pripada najrazvedenijim i najljepšim morskim obalama RH s brojnim uvalama i lučicama (županija ima oko 285 otoka, otočića i nadmorskih grebena, od kojih je sedam stalno naseljenih), zračna duljina obale iznosi 56,2 km, a stvarna 805,9 km. U Šibensko-kninskoj županiji nalaze se i dva Nacionalna Parka (NP), NP Krka i NP Kornati, od kojih je NP Kornati posebno privlačna destinacija za

⁵Vuković Boris, Keča Ksenija: Turizam i razvoj – pojam, načela, postupci, Mirkorad d.o.o. Zagreb, Zagreb, 2001.

⁶Luković Tihomir, Šamanović Josip: Menadžment i ekonomika nautičkog turizma, Hrvatski hidrografski institut, Split, 2007.

⁷Šamanović Josip: Nautički turizam i menadžment marina, Visoka pomorska škola u Splitu, Split 2002.

⁸hrv. čarter, iznajmljivanje ili najam plovila, najčešće jedrilica, jedrenjaka, katamarana, jahti, mega jahti.

⁹kraća i duža, unutrašnja, obalna, otočna i oceanska kružna putovanja brodovima.

nautičare. Krajolici i panorame su specifični i neponovljivi, a brojne su uvale idealne za nautičare, divlja ljepota kamena, bistro morsko plavetnilo, skrovite uvale, nesvakidašnji kontrast prirode, a posebno svijet tišine, jedinstven su doživljaj za sve posjetitelje¹¹. Šibensko-kninska županija ima izuzetno dobar prometni položaj, cestovno povezana je s Jadranskom magistralom (državna cesta D8) sa priobaljem RH u smjeru Zadra i Splita i dalje, državnom cestom D33 (Šibenik-Drniš-Knin) sa Bosnom i Hercegovinom, autocestom A1 prema Zadru, Zagrebu, Rijeci, te Splitu, Dubrovniku, i ostatkom RH i dalje prema Europi. U blizini Šibensko-kninske županije (u susjednim županijama) nalaze se i dvije zračne luke Zračna luka "Split" (nalazi se u Kaštelima i udaljena je 45 kilometara od Grada Šibenika, i Zračna luka "Zadar" (nalazi se u Zemunik, i udaljena je 50 kilometara od Grada Šibenika). Upravo korištenjem cestovnih prometnica i uporabom vlastitih automobila (69%), zračnih luka i uporabom zrakoplova (14%) te vlastitim plovilima (15%) nautičari najviše dolaze do svojih polaznih luka kako u RH tako i u ovoj županiji¹². Šibensko-kninska županija u svom najvećem dijelu opremljena je i optičkim kablovima što omogućuje veliku dostupnost širokopojasnog interneta i drugih telekomunikacijskih usluga potrebnih za današnje suvremeno poslovanje.

4. LUKE NAUTIČKOG TURIZMA U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJ

Luka nautičkog turizma jest turistički objekt koji u poslovnome, prostornome, građevinskome i funkcionalnom pogledu čini cjelinu ili u sklopu šire prostorne cjeline ima izdvojeni dio i potrebne uvjete za potrebe nautičkog turizma i turista nautičara, u kojoj se pružaju turističke usluge u nautičkom turizmu i druge nadopunjujuće usluge turistima nautičarima (trgovačke, ugostiteljske i dr.). Luke nautičkog turizma u RH razvrstavaju se u sljedeće vrste: sidrište, privezište, suha marina i marina¹³. Sidrište je dio vodnog prostora opremljen opremom za privezivanje plovniha objekata u uvali zaštićenoj od nevremena. Privezište je dio vodnog prostora i dio obale uređen za pristajanje plovniha objekata, opremljeno je sustavom za privezivanje (ako mogućnosti vodnog prostora privezišta dopuštaju, u dijelu vodnog prostora privezišta može se označiti i mjesto na kojem je dopušteno sidrenje plovniha objekata).

¹⁰Državni zavod za statistiku RH, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011(prvi rezultati po naseljima), Zagreb, 2011.

¹¹<http://www.sibensko-kninska-zupanija.hr/>

¹²Ministarstvo turizma RH, Insitut za turizam Zagreb, TOMAS NAUTIKA Jahting 2012: Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj (rezultati istraživanja), Zagreb, 2013.

¹³Kategorizacija luka nautičkog turizma u RH provodi se na temelju Zakona o turističkoj djelatnosti (NN, br. 8/96., 19/96. i 76/98.) i Pravilnika o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (NN, br. 142/99., 47/00., 121/00., 45/01. i 108/01.). Prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu (NN, br. 68/07.), u 2008. objavljen je novi Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (NN, br. 72/08.), s naznakom da luke nautičkog turizma koje već imaju rješenja prema starom Pravilniku nemaju obvezu usklađivanja prema novom.

Suha marina dio je kopna ograđen i uređen za pružanje usluga ostave i čuvanja plovniha objekata na suhom te pružanje usluga transporta plovnog objekta u vodni prostor ili iz vodnog prostora do suhe marine. Marina je dio vodnog prostora i obale posebno sagrađen i uređen za pružanje usluga veza i čuvanja plovniha objekata te smještaja turista u plovnim objektima, odnosno u smještajnim objektima marine. Marine u RH se kategoriziraju u tri kategorije (označavaju se odgovarajućim brojem sidra): prva kategorija označuje marinu najvišeg standard (5 sidara), druga kategorija označuje marinu srednjeg standard (4 sidra), treća kategorija označuje marinu najnižeg standard (3 sidra)¹⁴. Marina (ovisno o kategorizaciji) treba imati: recepcijsku i čuvarsku službu 0-24 sata, dnevni meteorološki izvještaj, mjenjačnicu, sanitatni čvor s tušom, opremu ili pribor za pružanje prve pomoći, opremu za sprečavanje širenja zagađenja mora, osigurati mogućnost parkiranja automobila, prodaju novina i suvenira, osoblje koje je uniformirano, plan intervencije za slučaj požara, praonicu rublja, priključak električne struje od 220 V i na zdravstveno ispravnu vodu, pristup telekomunikacijskim uslugama, VHF pomorsku radio-stanicu, uređaj za dizanje plovniha objekata od najmanje 100 kN do 500 kN i opremu za premještanje plovila od 100 kN do 500 kN, važeću policu osiguranja za plovne objekte dok se nalaze u marini od rizika krađa i oštećenja plovniha objekata te važeću policu osiguranja za turiste nautičare od rizika ozljeda i smrti dok se nalaze u marini, trgovinu trgovinu živežnih namirnica za plovne objekte ne dalje od 500 m, spust za prikolice, prostor za odlaganje plovniha objekata na kopnu i dr.¹⁵ Na području Šibensko-kninske županije (ŠKŽ) nautička ponuda sastoji se od 7 sidrišta (2 na području otoka Žirija, 2 na području otoka Kaprija, 2 na području otoka Kakna i 1 kod otoka Mimonjak (kod mjesta Tisnog))¹⁶, te 12 marina (6 Marina uz obalu, 5 na otocima i 1 u zaleđu)¹⁷. Marine uz obalu su: Marina "Kremik" Primošten, Marina "Frapa" Rogoznica, Marina "Solaris" Šibenik, "D Marin Mandalina" Šibenik (prva i jedina marina za prihvat mega jahti na hrvatskoj strani Jadranskog mora, također ova marina je prva hrvatska marina koja je stekla pravo nošenja ocjene "Pet zlatnih sidara" britanskog udruženja luka za jahte (The Yacht Harbour Association - TYHA) za kvalitetu svojih usluga¹⁸), Marina "DANUVIUS" Tribunj, i ACI¹⁹ marina Vodice. Marine na otocima su: ACI marina Jezera (otok Murter), ACI marina Žut (otok Žut), ACI marina Piškera (otok Ponitula Vela), Marina "Betina" (otok Murter), i Marina "Hramina" (otok Murter). Marina u zaleđu je ACI marina Skradin. Na temelju kategorizacije marina na području ŠKŽ 2 marine spadaju u prvu kategoriju (Marina "Frapa" Rogoznica i Marina "DANUVIUS" Tribunj), 5 marina u drugu kategoriju (ACI marina Jezera, ACI marina Vodice, Marina "Betina", Marina "Kremik" Primošten,) te 5 marina treće kategorije (Marina "Hramina", Marina "Solaris", ACI marina Žut, ACI marina Skradin, ACI

¹⁴Prema novom Pravilniku (NN, br. 72/08.), vrsta marine označuje se sidrima (dva sidra, tri sidra, četiri sidra, pet sidara).

¹⁵<http://www.poslovne-usluge.com/zakoni-zakonodavstvo-zakon-prava-pravo/zakoni-hrvatske/more/Pravilnik-o-lukama-nautickog-turizma.html>

¹⁶<http://www.mppi.hr/default.aspx>

¹⁷<http://www.sibenikregion.com/hr/turist-info/nautika/marine.html>

¹⁸<http://marina-mandalina.com/hr/marina/>

marina Piškera, Marina "Zaton")²⁰. Marine - nosioci Plave zastave (Plava zastava je prestižno priznanje koje dodjeljuje međunarodna organizacija Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš (*Foundation for Environmental Education – FEE*), kao dokaz vrhunske turističke usluge, što se temelji na čistom moru i očuvanom priobalju, te opremljenim i uređenim plažama i marinama) u Šibensko-kninskoj županiji trenutačno su (podaci se odnose za 2009 godinu²¹): Marina "Frapa" Rogoznica, ACI marina Vodice, ACI marina Jezera (otok Murter) i Marina "DANUVIUS" Tribunj.

Udio broja luka nautičkog turizma Šibensko-kninske županije u Dalmaciji 24% a u Republici Hrvatskoj 13%, u 2012 godini. Šibensko-kninska županija na području cijele Dalmacije jedina ima marine prve kategorije (jedino Istarska županija ima 3 marine prve kategorije). ŠKŽ je u odnosu na 2011 godinu ima isti broj luka nautičkog turizma, s tim da je izgubila 1 sidrište ali je jedna marina dobila veću kategoriju, što pridonosi poboljšanju kvalitete marina a time i zadovoljstva nautičara.²²

Tablica 1. Kapacitet luka nautičkog turizma na području Šibensko-kninske županije (ŠKŽ), ostalih županija u Dalmaciji (DŽ) i u Republici Hrvatskoj (RH).

	2010 godina.			2011 godina.			2012 godina.		
	ŠKŽ	DŽ	RH	ŠKŽ	DŽ	RH	ŠKŽ	DŽ	RH
UKUPNI broj vezova	3 001	6 205	16 913	3 081	6 266	17 059	3 510	6 508	17 454
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	930	1 597	5 125	845	1 829	1 777	875	1 881	5 359

Izvor: Državni zavod RH za statistiku (www.dzs.hr).

Na temelju podataka iz tablice 1 vidimo da je udio broja vezova luka nautičkog turizma u Šibensko-kninskoj županiji u Dalmaciji 35% a u Republici Hrvatskoj 20%, u 2012 godini. Na temelju podataka iz tablice 2 vidimo da u 2012 godini da marine u ŠKŽ na svom raspoložu sa 3510 vezova što predstavlja gotovo trećinu svih vezova na području Dalmacije te u odnosu na RH predstavlja gotovo 1/5 svih vezova. Promatrajući prethodne godine vidimo da se broj vezova u marinama ŠKŽ povećavao (u odnosu na 2011 godinu povećan je za 429 vezova (povećanje za 13,92%), dok je u odnosu na 2010 povećan za 509 vezova (povećanje za 16,96%), te u odnosu na 2005 godinu povećan za 674 veza (povećanje za 23,76%). Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu u lukama nautičkog turizma u 2012 godini čini 46,51% u Dalmaciji te 16,32% u odnosu na Republiku Hrvatsku. U odnosu na 2011 godini broj mjesta povećan je za 30 mjesta (povećanje za 3,55%), u odnosu na 2010 godinu manji je za 55 mjesta (pad za 9,4%), u odnosu na 2005 godinu manji je za 135 mjesta (pad za 15,42%).

U bliskoj budućnosti područje ŠKŽ moglo bi dobiti još dvije marine (1 na području bivše Tvornice elektroda i ferolegura sa kapacitetom od 152 veza²³, te 1 marinu u Pirovcu kapaciteta 200 vezova²⁴), dok se prema podacima Strategije razvoja nautičkog turizma u RH do 2019 godine, broj novoplaniranih vezova na području ŠKŽ do 2015 godine planira povećati za 2 140 veza u moru (0 na kopnu) (uključuje i kapacitete gore navedenih marina)

čime bi ukupni broj vezova iznosio 5650 vezova u moru, što predstavlja povećanje za 60,91% u odnosu na 2012 godinu, što treba biti u skladu s prostornim planovima područja gdje će se nalaziti i zaštitom okoliša.

5. NAUTIČKI PROMET U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJU

Nautičari, u najvećem broju pripadaju radno najaktivnijoj, najobrazovanijoj i ekonomski najstabilnijoj društvenoj skupini čiji su zahtjevi, očekivanja, ali i sklonost potrošnji veći od ostalog dijela turističke potražnje (prosjeak godina života nautičara je 45 a više od 30% nautičara ima završenu neku Višu školu, Fakultet ili Poslijediplomski studij)²⁵. Nautičari posjećuju Republiku Hrvatsku zbog atraktivnosti njene obale, brojnih otoka, otočića i hridi, te očuvanih neurbaniziranih zaljeva i uvala, po čemu je prepoznata u Europi i Svijetu, njima su najprivlačnija područja pod različitim kategorijama zaštite kao što su nacionalni parkovi, parkovi prirode, značajni krajobrazi, strogi rezervati, park-šume i dr. Šibensko-kninska županija (ŠKŽ) je jedna je od najatraktivnijih područja za nautičare zbog velikog broja vezova, prostornog rasporeda i opremljenosti luka nautičkog turizma, dobre prometne povezanosti, svog otočkog arhipelaga te čistog mora. Otočki arhipelag i luke nautičkog turizma županije svake godine privlače sve veći broj nautičara koji ostvaruju sve veći broj noćenja bilo da borave na vlastitim ili iznajmljenim plovilima (čarterima) i ostvaruju sve veći broj prihoda (procjenu prihoda nautičkog turizma čine²⁶: prihodi od plovnih objekata na stalnom godišnjem vezu u lukama nautičkog turizma, prihodi od tranzitnih vezova, prihodi od sezonskih vezova, prihodi od nautičkih vezova u dijelu luka otvorenih za javni promet, prihodi održavanja i popravaka brodica i motora u lukama nautičkog turizma i drugim servisima, prihodi ostvareni iznajmljivanjem plovnih objekata, prihodi brodova za kružna putovanja, prihodi od raznih naknada (registracija plovnih objekata/naknada za upis, izdavanje vinjeta za strane jahte i brodice, boravišna pristojba), prihodi od koncesija na pomorskom dobru i prihodi od prodaje pogonskog goriva), (svaki drugi nautičar ima mjesečni prihod kućanstva veći od 3.500 € (Eura), prosječni dnevni izdaci nautičara iznose 100 € dok kod čarteraša iznose 161 €) što pokazuje da su nautičari gosti veće ili visoke platežne moći²⁷. Tablica 2 prikazuje broj plovila na stalnom vezu u lukama nautičkog turizma Šibensko-

¹⁹<http://www.aci-club.hr/hr-hr/marinas/dalmatia-sibenik-region>

²⁰<http://www.mint.hr/default.aspx?id=371>

²¹<http://www.sibenikregion.com/hr/nauticki-turizam.html>

²²www.dzs.hr

²³<http://www.slobodnadalmacija.hr/%C5%A0ibenik/tabid/74/articleType/ArticleView/articleId/200648/Default.aspx>

²⁴<http://www.sibenik.in/zupanija/pirova-gradi-marinu-s-200-vezova/8168.html>

²⁵Ministarstvo turizma RH, Institut za turizam Zagreb, TOMAS NAUTIKA Jahting 2012: Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj (rezultati istraživanja), Zagreb, 2013.

²⁶Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009. – 2019., Zagreb, 2008.

kninske županije (ŠKŽ), ostalih županija u Dalmaciji (DŽ) i u Republici Hrvatskoj (RH). Tablica 3 prikazuje broj plovila u tranzitu u lukama nautičkog turizma ŠKŽ, DŽ i u RH. Tablica 4 prikazuje broja dolazaka i noćenja nautičara u ŠKŽ, DŽ i u RH (Jadranski dio). Tablica 5 prikazuje ostvarene prihode luka nautičkog turizma bez PDV-a (tisuće kuna) u ŠKŽ, DŽ i RH.

Tablica 2. Broj plovila na stalnom vezu u lukama nautičkog turizma Šibensko-kninske županije (ŠKŽ), ostalih županija u Dalmaciji (DŽ) i u Republici Hrvatskoj (RH).

	2010 godina.			2011 godina.			2012 godina.		
	ŠKŽ	DŽ	RH	ŠKŽ	DŽ	RH	ŠKŽ	DŽ	RH
Plovila za koje je korišten vez u moru	2 366	4 511	12 661	2 304	4 402	12 208	2 677	4 302	12 302
Plovila za koje je korišteno mjesto na kopnu	206	424	1 770	233	544	2 708	285	539	2 094

Izvor: www.dzs.hr.

Tablica 3. Broj plovila u tranzitu u lukama nautičkog turizma ŠKŽ, DŽ i u RH.

	2010 godina.			2011 godina.			2012 godina.		
	ŠKŽ	DŽ	RH	ŠKŽ	DŽ	RH	ŠKŽ	DŽ	RH
Plovila za koje je korišten vez u moru	46 301	99 830	198 988	39 844	95 145	182 437	40 456	90 500	176 030
Plovila za koje je korišteno mjesto na kopnu	2 548	4 020	7 040	1 055	4 741	6 020	1 211	3 815	5 598

Izvor: www.dzs.hr.

Tablica 4. Broja dolazaka i noćenja nautičara u ŠKŽ, DŽ i u RH (Jadranski dio).

	2011 godina.		2012 godina.	
	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja
Šibensko-kninska županija	75 251	518 040	76 312	524 843
Ostale županije u Dalmaciji	2 140 26	1 471 206	100 193	1 561 567
Republika Hrvatska (Jadranski dio)	320 352	2 202 364	333 657	2 299 067

Izvor: Dokumentacija za internu uporabu Turističko informativnog centra (TIC) Šibenik.

Tablica 5. Ostvareni prihodi luka nautičkog turizma bez PDV-a (tisuće kuna) u ŠKŽ, DŽ i RH.

	2010 godina.	2011 godina.	2012 godina.
Šibensko-kninska županija (ŠKŽ)	135 035	139 849	163 603
Ostale županije u Dalmaciji (DŽ)	240 443	256 818	276 543
Republika Hrvatska (RH)	574 122	600 225	659 990

Izvor: www.dzs.hr.

²⁷Ministarstvo turizma RH, Insitut za turizam Zagreb, TOMAS NAUTIKA Jahting 2012: Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj (rezultati istraživanja), Zagreb, 2013.

Na temelju podataka iz tablice 2 vidimo da udio broja plovila za koje je korišten vez u moru u Šibensko-kninskoj županiji (ŠKŽ) čini 38,35% u Dalmaciji, te 21,76% u Republici Hrvatskoj u 2012 godini. U odnosu na 2011 godinu predstavlja povećanje za 16,18% na razini županije, odnosno 373 plovila. Također broj plovila za koje je korišteno mjesto na kopnu u odnosu na 2011 godinu povećan je za 52 plovila (22,3%). U cijeloj Dalmaciji udio Šibensko-kninske županije iznosi 34,58%, a u Republici Hrvatskoj 13,61%.

Na temelju podataka iz tablice 3 broj plovila u tranzitu u lukama nautičkog turizma ŠKŽ povećan je za nekoliko stotina. U odnosu na 2011 godinu broj Plovila za koje je korišten vez u moru povećan je za 612 plovila (predstavlja povećanje od 1,5%), dok broj Plovila za koje je korišteno mjesto na kopnu povećan je za 156 plovila (predstavlja povećanje od 1,14%). Broj plovila u tranzitu u lukama nautičkog turizma ŠKŽ (Plovila za koje je korišten vez u moru) ima udio od 30,89% u Dalmaciji, dok u RH ima udio od 22,98%. Broj plovila u tranzitu u lukama nautičkog turizma ŠKŽ (Plovila za koje je korišteno mjesto na kopnu) ima udio od 24,09% u Dalmaciji, dok u RH ima udio od 21,63%.

Na temelju podataka iz tablice 4 vidimo da broj dolazaka i noćenja nautičara u ŠKŽ raste iz godine u godinu. U odnosu na 2011 godinu broj dolazaka nautičara povećan je za 1061 dolazak (povećanje od 14%) te broj noćenja nautičara povećan je za 6803 noćenja (povećanje od 13,1%). Udio dolazaka nautičara u ŠKŽ u odnosu na RH (Jadranski dio) iznosi 23%, u 2012 godini, dok je udio noćenja nautičara u ŠKŽ u odnosu na RH (Jadranski dio) iznosio također 23% u 2012 godini.

Na temelju podataka iz tablice 5 vidimo da prihodi ostvareni u lukama nautičkog turizma ŠKŽ rastu. U odnosu na 2011 godinu povećani su za 23 754 milijuna kuna (bez PDV-a) (povećanje za 17,82%) te u odnosu na 2010 godinu porasli su za 28 568 milijuna kuna (bez PDV-a) (povećanje za 21,15%). Udio prihoda Šibensko-kninske županije, u 2012 godini, u Dalmaciji iznosi 59,16%, dok na razini RH iznosi 24,78%.

U svrhu povećanja broja dolazaka plovila, nautičara i prihoda u lukama nautičkog turizma Šibensko-kninske županije (prvenstveno marine) trebale bi poboljšavati ugostiteljsku ponudu, povećati svoje kapacitete u skladu sa prostornim planovima područja gdje se nalaze i standardima zaštite okoliša, poboljšavati opremljenost, povećati korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija, raditi na daljnjem obrazovanju i ljubaznosti osoblja, omogućiti organiziranje različitih kulturno-zabavnih sadržaja (trenutno najpoznatija marina u ovome je Marina "Frapa" iz Rogoznice), sudjelovati u organiziranju poslovnih ili rekreativnih regata, sudjelovati u organiziranju sajмова nautičkih plovila i opreme (npr. Adriatic Boat Show u Šibeniku koji se održava u marini u Mandalini), omogućiti usluge održavanje i popravka opreme i plovila ili raditi u suradnji sa brodogradilištima koji pružaju ove usluge (npr. Nautički Centar Prgin koji u svom sastavu ima remontno brodogradilište, u Šibeniku ili brodogradilište Betina na otoku Murteru) tako da svaki nautičar i njegovi gosti dobiju visoku razinu usluge. Posljednjih nekoliko godina Grad Šibenik postaje sve ozbiljnija destinacija za *cruising* (kruzerski turizam - jedan od oblika nautičkog turizma). Uski Kanal Svetog Ante ograničava mogućnost uplovljavanja najvećih *cruisera* (hrv. kruzer - brod za kružna putovanja), ali brodovi veličine od 110 metara do 220 metara duljine bez većih problema

prolaze kroz kanal i uplovljavaju u Luku Šibenik ili ostaju usidreni ispred Luke. U 2009 godini Grad Šibenik posjetilo je 90 kruzera koji su doveli oko 10 000 putnika, 2010 godine bilo je 85 uplovljavanja kruzera sa oko 12 000 putnika, 2011 godine 84 uplovljavanja kruzera koji su doveli oko 11 000 putnika, 2012 godine 50 uplovljavanja kruzera koji su doveli oko 14 000 putnika²⁸, te je za 2013 godinu već najavljeno uplovljavanje 48 kruzera duljih od 110 metara²⁹. Analizom ovih podataka vidimo da je svake godine manji broj dolazaka brodova ali je veći broj putnika koji dolaze s njima (povećanje od minimalno 10% svake godine). Veliki značaj za povećanje broja dolazaka kruzera i broja putnika s njima, bit će završetak radova na dogradnji i proširenju gata Vrulje koji je najavljen za ovu godinu, te će se njegovim proširenjem omogućit pristajanje kruzera duljine do 260 metara.

6. ZAKLJUČAK

Atraktivna obala, brojni otoci i neurbanizirani zaljevi i uvale Republike Hrvatske i Šibensko-kninske županije privlače sve veći broj nautičara. Šibensko-kninska županija sudjeluje u ukupnom prosjeku nautičkog turizma Republike Hrvatske s oko 20%. Tome pridonosi iz godine u godinu sve veći broj nautičara koji borave na vlastitim ili iznajmljenim plovilima (čarter). U svrhu daljnjeg razvoja nautičkog turizma Šibensko-kninske županije trebalo bi poboljšati i unaprijediti ugostiteljsku ponudu, povećati kapacitete luka nautičkog turizma u skladu s prostornim planovima područja, i standardima zaštite okoliša, zahtjevima korisnika kao i osuvremenjavanje informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Osim navedenog nužno je obrazovanje osoblja, organiziranje kulturno-zabavnih sadržaja, sudjelovanje u organiziranju poslovnih ili rekreativnih regata, izgradnjom gata Vrulje u Gradu Šibeniku omogućit će se pristajanje kruzera, duljine do 260 metara, što će dodatno utjecati na razvoj nautičkog turizma Šibensko-kninske županije. Nautički turizam Šibensko-kninske županije trebao bi slijediti i prilagođavati se turističkim trendovima, zbog korisnika koji su sve više izbirljiviji, traže različite aktivnosti u nautičkom turizmu, a s tim i višu razinu kvalitete usluge.

7. LITERATURA

Knjige:

1. Baričević Hrvoje: Promet u turizmu, Visoka škola za turizam Šibenik, Šibenik, 2003.
2. Geić Stanko: Menadžment selektivnih oblik turizma, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za stručne studije, Split, 2011.
3. Luković Tihomir, Gržetić Zvonko: Nautičko turističko tržište u teoriji i praksi hrvatske i europskog dijela mediterana, Hrvatski hidrografski institut Split, Split, 2007.

²⁸<http://www.slobodnadalmacija.hr/>

²⁹<http://www.portauthority-sibenik.hr/>

4. Mikačić Vesna, Čorak Sandra: Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam Zagreb, Zagreb, 2006.
5. Šamanović Josip: Nautički turizam i menadžment marina, Visoka pomorska škola u Splitu, Split, 2002.

Internet stranice:

1. <http://marina-mandalina.com/>
2. <http://www.aci-club.hr/>
3. <http://www.cpa-sibenik-knin.hr/>
4. <http://www.dzs.hr/>
5. <http://www.iztsg.hr/>
6. <http://www.mint.hr/>
7. <http://www.mppi.hr/>
8. <http://www.portauthority-sibenik.hr/>
9. <http://www.poslovne-usluge.com/>
10. <http://www.sibenik.in/>
11. <http://www.sibenikregion.com/>
12. <http://www.sibensko-kninska-zupanija.hr/index.asp>
13. <http://www.slobodnadalmacija.hr/>
14. <http://www.tportal.hr/>

Ostalo:

1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture: Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009. – 2019., Zagreb, 2008.
2. Ministarstvo turizma RH, Institut za turizam Zagreb, TOMAS NAUTIKA Jahting 2012: Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj (rezultati istraživanja), Zagreb, 2013.
3. Osobni kontakt s Turističko-informativnim centrom Grada Šibenika.

SUMMARY

Nautical tourism is one of the fastest growing segments of the maritime activities in the world, the Republic of Croatia and the Sibenik-Knin County. It comprises three main groups of undertakings ports of nautical tourism, charter or chartering and cruise tourism. Sibenik-Knin County as one of the Croatian coastal Counties actively participates in the development and growth of nautical tourism. Sibenik-Knin County in its area has 13 nautical port for receiving vessels of various sizes grouped into several categories, that their equipment meets the needs of today's boaters. This County in the last few years has become a regular destination for cruise ships, and in this segment increased arrivals of ships and passengers.

Keywords: Nautical tourism, growth and development, Sibenik-Knin County.